

ל יבה שר חגית נצבט בקירבה. היא הביטה על פניה החיוורות של בתה הקטנה, רותי, ששכבה במיטת בית-החולים. הילדה בת השש, שרק לפני שבוע היתה מלכת-הכיתה וספורטאית מצטיינת, שאלה את אמה: "אמא, מתי יורידו כבר את השקית הזאת שמחוברת

לבטן שלי? חגית לא ענתה. עיניה נצצו והיא חששה לדבר פן יבגוד בה קולה. זה עתה שמעה מפני הרופא המנתח כי השקית

אתא

תראי מה שהרופאים

עשו לי!

בעת הניתוח הפעוט הזה אירעה תקלה, והיא נדקרה בשלפוחית השתן שלה וניזוקה קשה. האשה תבעה את הרופאים, בית-המישפט בדק בכמה מיקרים קורות תקלות כאלה בנייתח מסוג זה, וקבע כי

חיס, כדי להתגבר על חומת השתי-קה של הרופאים. אבל הדבר כרוך בהוצאות גדולות, ושיטות העבודה בארצות אחרות שונות לפעמים מהשיטות בישראל. בכלל, כאשר מנסים להוכיח רשלנות רפואית, פירוש הדבר שעלינו להוכיח כי הרופאים ש-ניתחו את רותי ביצעו את הניתוח במיומנות הנפולת מזו של רופא סביר. זה דבר קשה מאוד להוכחה. אבל יש לנו דרך להתחכם לכך, וזה בדיוק מתאים לעובדות שלנו. ההורים לטשו עיניים על עורך-הדן, שהסביר להם את התקדים הישראלי משנת 1966, ואת השיטה הנהוגה בארצות-הברית וקנדה ב-תביעות-ניזקין על תאונה רפואית. "כאשר רופא מבצע ניתוח ב-חולה, הוא עושה זאת בהסכמת החולה. בלי הסכמה כזו הוא נחשב לתוקף, במובן המישפטי של הד-מילה. זו גם הסיבה שבתי-חולים מחתימים על טפסים שונים של הסכמה לטיפולים ולניתוחים. אבל כדי שתוכלו להסכים לניתוח, עלי-כם להיות מודעים מראש לכל הסיכונים הכרוכים בו.

דרך בגדיהם, ותמיד יהיה חשש לזיהומים. מה נעשה?" למחרת הלכו ההורים אל עורך-דין המתמחה בדיני ניזקין, הם סיפרו לו על התקלה שקרתה בעת הניתוח לבתם בת השש. "עד גיל עשרים לפחות, יהיה עליה להיצמד לשקית הזו ולעשות כל פעולה כשהיא מחוברת לשקית. זה שינה את כל חייה, זה הפך אותה מילדה נורמלית וספורטאית מעולה ל-נכה."

תישאר צמודה לילדה עוד עשר שנים, לפחות. כאשר התלוננה רותי שבוע קודם לכן על כאבי-בטן, הסבירו הרופאים כי יהיה צורך בנייתח קטן ופשוט. ד"ר עידן, הרופא המנתח, הסביר לאם כי יש אומנם שתי אפשרויות לביצוע הטיפול - האחת ניתוח גדול ומסוכן, והשנייה "סתם ניתוח" שיפתור את הבעיה. "החלטנו לעשות את הניתוח הפשוט", אמר הרופא. "האם יש בנייתח איוז סיכון?" שאלה האם הדואגת. הרופא הניד את ראשו בשלילה, ואמר: "אף אחד עוד לא מת מניתוח כזה."

מדורר להבהרת זכויותיו של האורח. אין מדור זה מתיימר לתת ייעוץ מרשפטי ספציפי, ובכל מיקרה ייתכנו שינויים והבדלים בגודל שונו בעובדות. המדור מנתח את המצב המישפטי בישראל לפי החוק והתקדימים.

תדרין

1 במיקרה של תאונה הנגרמת מטיפול רפואי, יכול הנפגע לתבוע את הרופא באחת הדרכים הבאות: (א) בתביעת-ניזקין על רשלנות-רפואית, שבה עליו להוכיח כי הנזק נגרם עקב רשלנות הרופא. כלומר, שהרופא פעל בצורה שאינה הולמת רמה של רופא סביר, ובכך גרם לנזק.

2 במיקרה שיש צורך בהסכמת החולה לטי-פול מסויים או לניתוח, והרופא לא הסביר את כל האפשרויות של הטיפול והסכנות הכרוכות בו ונגרם נזק - יכול הנפגע לתבוע את הרופא בנוי-קין בעילה של רשלנות במתן החסבר. או לטעון כי ההסבר הלקוי פגם בהסכמת החולה לטיפול, ולתי-בוע את הרופא בעילה של תקיפה מישפטית. (בשני מיקרים אלה אין צורך להוכיח רשלנות רפו-אית או אשמה של הרופא בגרימת הנזק.)

3 תביעת-ניזקין על רשלנות רפואית (א) כרוכה בהבאת עדים-מומחים רופאים שיעידו על רמת-המיומנות הנהוגה במיקצוע.

הקושי בהבאת עדים-מומחים כאלה הביא לאח-רונה להזמנת רופאים מחוץ-לארץ כדי להעיד במיש-פטים של רשלנות מיקצועית. התחזית אומרת כי מדינת-ישראל נמצאת כעת בראשיתו של גל תביעות-ניזקין נגד רופאים, כפי שקרה בארצות-הברית לפני כ-25 שנה.

חומת שתיקה

ע ורך-הדין הקר אותם על פרטי המיקרה ועל השיחות שניהלו ההורים עם הרופאים. האם הסבירה כי לפני הניתוח חתמה על טופס של בית-החולים ומילאה בו פרטים שונים על הילדה. "האם הסבירו לכם הרופאים כי יש סכנה לתקלה כזאת מהניתוח הצפוי?" חקר עורך-הדין. "לא. בוודאי שלא! לו היה מזהיר אותי, הייתי עומדת על כך שרותי תיבדק עליידי רופא נוסף, והייתי בוודאי כותרת בנייתח השני שהוא הזכיר." עורך-הדין היטט כמה דקות בספרי-מישפט עביכרס ואחר כך חייך בספק, וזכרתי שיש תקדים כזה בארץ! אמר. "אתם יודעים כי בכל מיקרה שבו יש צורך להור-יח רשלנות מיקצועית של רופא, אינם ממהרים להעיד בבתי-המישפט נגד עמיתיהם למיקצוע. הם מקימים חומת-שתיקה עבה מסביב לכל נושא רפואי. כאשר הנבדק תלוי בעדים מומחים שהם רופאים, זו ממש קריעת יסודות."

מה נעשה אם כך? שאלה האם. "זהו הדבר שחפשת בתקדימים הללו", הצביע עורך-הדין על אחד הספרים שלפניו, "זכרתי כי מישפחו כבר עשה ניסיון כזה בישראל, והצלית, אבל זה היה מיקרה יחידי שנקבע לפני כ-15 שנה. ומאז משום-מה איש לא הלך בעיקבותיו. בומן האחרון היו נסיונות להביא רופאים מחוץ-לארץ, כעדים מומי-

חומת שתיקה

האם מבטיחים של הרופאים אחרי הניתוח לא בישרו טובות. עיניהם היו עצובות ומתחמקות. חגית הבינה כי לא הכל כשורה. ואומנם, ד"ר עידן הסביר לה כי בעת הניתוח נפגעה דופן שלפוחית השתן של רותי. "זה לא דבר מסוכן, ומייד חיברנו קצה של מעי אל השלפוחית, והשתן יעבור דרכו." האם ביקשה הסברים נוספים, והרופא ענה: "קצהו האחר של המעי חובר לפתח שניקבנו ושיפולי בטנה של רותי. דרך נקב זה יתגנן השתן בעתיד. הוא ייאסף לתוך מיתקן מיוחד שיוצמד דרך קבע לגופה של הילדה, ויש לרוקנו מדי כמה שעות."

פניה המבוהלות של האם גרמו לרופא להוסיף כמה מילים: "זה לא לכל החיים! ברגע שדופן השל-פוחית תתעבה מספיק ננתק את המעי, ונחזור את הכל לקדמותו." "מתי תוכלו לעשות זאת?" שאלה חגית, והרופא הנבדק אמר: "לא רצוי לעשות ניתוח נוסף כזה אלא בעוד 15 שנים."

חגית חזרה הביתה בוכיה: "אלה הן השנים החשובות ביותר בחייה של רותי. היא מעצבת את אישירי תה ואת החברה שבה תמצא במשך שנים אלה. אולי אפילו תבחר את החבר שלה לחיים בשנים אלה. ואיך תעשה זאת כאשר לגופה מחוברת כל הזמן שקית מלאה בנוול מצחין? אפילו לים היא לא תוכל ללכת, מכיוון שהשקית תיראה